

---

**Mødenavn:** Referat fra ekstraordinært møde i Faglig Referencegruppe for vandplanlægning

---

**Dato:** 13. september 2024**Referent:** Nanna Sonne Theilgaard

---

**Formål:** Interessentinddragelse i Miljøstyrelsens projekter i forbindelse med de nyligt offentliggjorte Second Opinion-rapporter samt Kystvandrådets afrapportering af Lokalt funderede analyser. Resultater fra rapporterne blev fremlagt som en teknisk gennemgang med mulighed for at stille spørgsmål.

---

**Deltagere:**

- Kristine Amstrup, MST
  - Lidde Bagge Jensen, MST, kontorchef
  - Brian H. Jacobsen, Københavns Universitet, oplægsholder
  - Kurt Møller (Danske Regioner)
  - Henning Mørk (DN)
  - Thyge Nygaard (DN)
  - Lars Brinch Thygesen (Dansk Sportsfiskerforening)
  - Peter Kaarup, MST, Kontorchef, Oplægsholder
  - Mogens Brandt Kaasgaard, MIM
  - Berit Hasler, Københavns Universitet, oplægsholder
  - Henriette Hossy, MST
  - Thomas Rützou, MST
  - Søren Laurentius Nielsen (Tænk tanken Hav)
  - Anders Erichsen, DHI, oplægsholder
  - Jørgen Evald Jensen (Bæredygtigt Landbrug)
  - Anne Smet Andersen (Bæredygtigt Landbrug)
  - Marie Østergaard (Landbrug og Fødevarer)
  - Flemming Gertz (SEGES)
  - Helge Danneskiold-Samsøe (Danske Vandløb)
  - Ib Walther Jensen (Danske Vandløb)
  - Bjarne Brønserud (Fair Spildevand)
  - Jørn Rasmussen (Fair Spildevand)
  - Thomas Bruun Valdemarsen, MST
  - Nanna Sonne Theilgaard, MST, referent
  - Emil Kobberup, MST
  - Anna Okkerlund Brahe (Danske Vandværker) (deltager online)
-

- 
- Gunilla Ørbech (KL) (deltager online)
  - Charlotte Højbjerg (KTC) (deltager online)
  - Sidsel Kjær Svenningsen (Landbrugsstyrelsen) (deltager online)
  - Liva Vejlgård (Landbrugsstyrelsen) (deltager online)
  - Troels Lange, MST (deltager online)
  - Martin Torp, FM (deltager online)
- 

### **Punkt 1: Velkomst og intro v. Lidde Bagge Jensen (MST)**

*Dagens mødeleder Lidde Bagge Jensen (MST) bød velkommen ved det ekstraordinære møde og præsenterede dagsordenen.*

Lidde Bagge Jensen gjorde indledningsvist status på de netop afsluttede faglige projekter under Second Opinion, 'styrket modelgrundlag', Fase III, som Miljøstyrelsen har haft ansvar for. Mødet var derfor ekstraordinært. Dagens program havde særligt fokus på de arbejdsplaner, der omhandler miljøeffekter og omkostninger og ikke de første dele af projektet (som handlede om udledninger og punktkildebidrag, AP1-3), eftersom disse blev fremlagt ved FRG-møderne hhv. d. 12. juni og 1. december 2023.

Mødeleder gjorde opmærksom på, at spørgsmål om etablering om ministeriet for Grøn Trepert og fordeling af ressortområder mellem ministerier og styrelser ikke var afklaret.

Mange af gruppens medlemmer var til et andet følgegruppemøde i Finansministeriet to dage forinden d. 11. september 2024.

Mødeleder oplyste, at mødedeltagerne havde mulighed for at stille tekniske spørgsmål ind til det præsenterede materiale. Spørgsmål, som var blevet besvaret tidligere, ville ikke blive behandlet/besvaret. Det blev af dagens mødeleder understreget, at der under mødet ville blive lagt vægt på en god tone og konstruktiv dialog.

Det blev oplyst, at næste ordinære møde forventes at ligge i efteråret 2024.

### **Punkt 2: Kort intro v. Chefkonsulent Martin Torp (Finansministeriet)**

*Lidde Bagge Jensen gav ordet videre til chefkonsulent i Finansministeriet, Martin Torp, projektleder for Second Opinion. Martin Torp takkede for ordet og takkede alle, som deltog ved følgegruppemødet onsdag d. 11. september.*

Martin Torp gav en kort indføring af Second Opinions sidste fase og status på projektet ved taskforcen i Finansministeriet. Det meste materiale ligger offentligt. Taskforcen er i gang med at behandle høringssvar fra interessenter. Den samlede SO-rapport fra taskforcen vil blive publiceret snarest muligt.

### **Punkt 3: Statusbelastning, baseline og Kystvandrådets afrapportering af 'Lokalt funderede analyser' v. Peter Kaarup**

*Lidde Bagge Jensen (MST) gav en kort introduktion, og Peter Kaarup præsenterede oplægget.*

Efter Peter Kaarups præsentation af statusbelastning og baseline blev der stillet spørgsmål fra Marie Østergaard (Landbrug og Fødevarer) om, hvorvidt MST for hvert kystvandopland vil vise belastningskurver samt beskrive baggrunden for den valgte statistiske model til beregning af statusbelastningen. Peter Kaarup (MST) svarede, at metode til beregning af statusbelastning vil blive beskrevet i forbindelse med genbesøget af VP3.

Ib Walther Jensen (Danske Vandløb) påpegede, at der mangler viden om effekten af virkemidler. Der blev spurgt ind til, hvad årsagen er til, at man ikke ser et fortsat fald i belastningen? Peter Kaarup (MST) svarede, der foreligger dokumentation for, at de konkrete virkemidler har effekt, jf. beskrivelser i f.eks. virkemiddelkataloget. Klima og forsinkelser kan være faktorer, som spiller ind på omfanget af udledning, men den entydige og fuldstændige forklaring på, at der ikke ses et fald i udledningen foreligger ikke endnu.

Thyge Nygaard (Danmarks Naturfredningsforening) spurgte, hvordan MST indregner de kollektive indsatser, og hvordan de vægtes og skal indregnes i reguleringen? Peter Kaarup (MST) svarede, at indsatsprogrammet for genbesøget af VP3 skal sammensættes frem mod offentliggørelse af forslaget til VP3II. MST skal, som følge af aftalen om den grønne trepart, opgør indsatsbehovet hvert 3. år. Der er i aftalen om Grøn Trepert beskrevet en skærpet miljøgaranti.

Bjarne Brønserud (Fair Spildevand) spurgte, om det var korrekt forstået, at tallene for statusbelastningen præsenterer afstrømningsnormaliserede værdier. Peter Kaarup (MST) bekræftede dette.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) påpegede, at tal for belastningen fra punktkilder ikke er baseret på konkrete målinger. Fair Spildevand ytrede et ønske om, at MST følger lovgivningen eller, at kommunerne gør det. Til dette indslag kommenterede Lidde Bagge Jensen (MST), at dette hverken er et teknisk eller fagligt spørgsmål til Second Opinion-projektet. Peter Kaarup (MST) svarede, at han ikke var enig i, at der ikke foreligger målinger for udledningen fra punktkilder. Man har et omfattende måleprogram på renseanlæg, der udgør en den største andel af udledningen fra punktkilder. Udledningen fra de øvrige punktkilder bygger på en lang række oplysninger, hvori også indgår målinger på udvalgte typer af udledninger. Der foretages konkrete beregninger af belastningen fra hver enkelt punktkildetype. Derudover foretages konkrete målinger på et stort antal målestationer i vandkøb landet over, som også indeholder belastningen fra punktkilder.

Thyge Nygaard (Danmarks Naturfredningsforening) spurgte om målsætninger. Om Miljøstyrelsen planlægger at vurdere løbende, hvor langt man er og implementere indsatser? Peter Kaarup (MST) svarede, at man følger

implementeringen af de kollektive virkemidler meget tæt. Indsatsbehovet opdateres hyppigere end hidtil i henhold til GTP-aftalen – nu hvert 3. år.

Bjarne Brønserud (Fair Spildevand) spurgte ind til hvilke data, der er offentliggjort ift. næringsstofudledninger. Anders Erichsen svarede, at Fair Spildevand har anmodet AU om og har modtaget detaljerede oplysninger om data på baggrund af en aktindsigtsanmodning, og at der i det tilfælde ikke var tale om offentliggjorte data. Peter Kaarup (MST) fulgte op på spørgsmålet om tilgængelighed af data med, at man kan tilgå data om vandføring og koncentrationer på DMP.

*Peter Kaarup (MST) gik videre til at præsentere Kystvandrådernes arbejde med afrapporteringen af Lokalt funderede analyser.*

Marie Østergaard (Landbrug og Fødevarer) efterspurgte, om Miljøstyrelsens rapport, som opsummerer arbejdet i kystvandrådene, kommer i høring ved kystvandrådene. Og hun spurgte endvidere, om kystvandrådene fortsat kunne kommentere MSTs afrapportering, så man kunne sikre, at alle meninger blev medtaget. Peter Kaarup (MST) kommenterede, at links til afrapporteringen ligger tilgængeligt på hjemmesiden. Det er kommunerne, der har haft ansvar for at styre og koordinere processen, herunder i forhold til inddragelse af interessenterne i kystvandrådarbejdet. Peter Kaarup (MST) svarede hertil, at MST sætter rammerne, mens kommunerne er i direkte dialog med rådene.

Lars Brinch Thygesen (Danmarks Sportsfiskerforbund) supplerede med et ønske om, at en høring ikke må forsinke indsatser yderligere.

Bjarne Brønserud (Fair Spildevand) spurgte, om der har været mange spørgsmål fra kystvandrådene om, hvordan man er nået frem til baggrundsbelastningen. Peter Kaarup (MST) svarede, at baggrundsbelastningen opgøres på baggrund af oplysninger fra AU om koncentrationer i vandløb med lille eller ingen menneskelig påvirkning, hvor der også foretages målinger i en række af vandløbene.

Fair Spildevand spurgte, om MST havde målinger på punktkildeudledninger. Peter Kaarup (MST) henviste til ovenstående vedr. målinger og opgørelser for punktkildeudledninger.

Thyge Nygaard (Danmarks Naturfredningsforening), Lars Brinch Thygesen (Danmarks Sportsfiskerforening) og Flemming Gertz (SEGES) kommenterede, at det kræver mange ressourcer og økonomi at deltage i det lokale arbejde. Det kræver dialog og de rette mennesker. Lidde Bagge Jensen (MST) medgav, at det kræver et stort ressourcebehov fra interessenter (inklusiv medlemmer af Faglig Referencegruppe for Vandplanlægning).

Marie Østergaard (Landbrug og Fødevarer) spurgte, om MST ved hvornår nye kystvandråd vil blive etableret. Peter Kaarup (MST) svarede hertil, at der kommer et lokalt ejerskab. Man vil gerne fortsætte med de samme lokale kystvandråd. Også i regi af Grøn Trepartsministerium, som fortsætter arbejdet. Regeringen ønsker, at indsatserne fortsætter. Akutpakken afsatte midler til indsatspakker, og der kommer en ansøgningsrunde i fremtiden. MST giver et varsel i god tid. Organiseringen ligger hos sekretariatskommunerne, som drifter kystvandrådene.

#### **Punkt 4: Opfølgning af det internationale forskerråds anbefalinger og SO-resultater for fosfor/sæsoneffekter v. Anders Erichsen**

*Lidde Bagge Jensen (MST) gav en kort introduktion til oplægget, som Anders Erichsen (DHI) fremlagde.*

Flemming Gertz (SEGES) påpegede, at man roligt kan trunkere, fordi ålegræs udbreder sig af sig selv. Det giver mening at følge ekspertpanelets råd. Anders Erichsen (DHI) erklærede sig for så vidt enig i, at ålegræs vil sprede sig, hvis forholdene er til det, men er ikke enig i det internationale ekspertpanels anbefaling om at trunkere miljømålet for rodfæstede bundplanter ved den maksimale bunddybde i lavvandede kystvande.

Bjarne Brønserud (Fair Spildevand) spurgte ind til, om modellerne ift. ålegræs tager højde for høje strømhastigheder, som fx skyldes ekstreme højvandsbegivenheder, som fx er observeret i Odense Fjord. Anders Erichsen (DHI) tilkendegav at sådanne begivenheder, som potentielt kan påvirke ålegræs, er beskrevet i de marine modeller.

Marie Østergaard (Landbrug og Fødevarer) tilføjede en kommentar, om at Miljøstyrelsen ikke burde bruge tid på at udvikle en ny indikator for ålegræs, og opfordrede Miljøstyrelsen til at bruge ekspertpanelets råd. Anders Erichsen refererede til, at han kort forinden havde redegjort for, hvorfor modelgruppen ikke anser ekspertpanelets anbefalinger vedr. ålegræs i lavvandede områder som en fagligt forsvarlig løsning.

Flemming Gertz (SEGES) bemærkede, at Odense Fjords fosforfølsomhed tidligere er blevet diskuteret i FRG. Anders Erichsen (DHI) svarede, at det er med. Forskernes anbefalinger fra projekterne til opfølgning på international evaluering indgår i SO-taskforcens afrapportering som vil blive delt med forligskredsen.

I forhold til sæsoneffekter spurgte Flemming Gertz (SEGES) til, hvordan retentionen er indregnet for minivådområder, da det er beskrevet, at der regnes med en gennemsnitlig retention på 25 % for minivådområder, hvilket må være en fejl, da minivådområder har væsentlig større effekt om sommeren. Anders Erichsen (DHI) svarede, at beregningen af retention for minivådområder er udført af AU og GEUS i en anden arbejdsplan (AP3) og bemærkede, at det er tvivlsomt, om en højere retention om sommeren vil påvirke resultaterne, da der løber meget lidt vand gennem minivådområderne om sommeren.

Flemming Gertz (SEGES) bemærkede, at fosfor typisk er problemet om foråret og spurgte til, hvordan der er taget højde for vandområdernes fosforfølsomhed. Anders Erichsen (DHI) svarede hertil, at der er taget højde for vandområdernes fosforfølsomhed i forhold til de centrale miljøindikatorer for klorofyl og lys, og som anvendes i beregningen af kystvandenens kvælstofmålbekæmpelser.

### **Punkt 5: Resultater fra omkostningseffektivitets-rapportens SMART analyse (AP5) v. Brian Jacobsen (KU)**

*Efter en kort introduktion fra Lidde Bagge Jensen (MST) præsenterede Brian Jacobsen sit oplæg.*

Opdatering af VP3 SMART analyse.

Flemming Gertz (SEGES) kommenterede, at der mangler de rigtige forudsætninger for omkostningsberegninger i forhold til minivådområder jf. tidligere kommentarer. Brian Jacobsen (KU) svarede, at der er flere usikkerheder forbundet med sæsonækvivalenter for minivådområder hvorfor de ikke indgår i den samlede konklusion.

*Konklusionen: Sæsoneffekter er usikre for minivådområder, da der i nogle situationer ikke er nogen effekt om sommeren fordi ækvivalenten er lille. Samlet giver sæson effekt at virkemidler har større effekt i enkelte oplande i udvalgte situationer.*

(Fair Spildevand) spurgte om omkostninger ved eventuel reduceret husdyrproduktion er indregnet. Brian Jacobsen (KU) besvarede spørgsmålet med, at det er antaget at husdyrholdet er muligt at opretholde, men at muligt omfang af husdyr der berøres er opgjort. Enkelte oplande kan derfor blive hårdere ramt end angivet i analysen.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) spurgte, om data på effekt af forsøg for efterafgrøder eller andre virkemidler. Brian Jacobsen (KU) svarede, at han analyserer på effekter beregnet i AP3.

### **Punkt 6: Økonomiske analyser og resultater for fosforreduktioner til søer og kyst, beregnet med TargetEconP-modellen i Second Opinion (AP5) v. Berit Hasler (KU)**

*Efter en kort introduktion fra Lidde Bagge Jensen (MST) præsenterede Berit Hasler (KU) sit oplæg. Modellen TargetEcon identificerer den mest omkostningseffektive måde at opnå kvælstof- og fosforindsatskrav ved at sammensætte de virkemidler, der er mest omkostningseffektive.*

(Fair Spildevand) kommenterede, at der ved etablering af sandfang i vandløb vil være en fjernelse af sediment og potentielt fosfor. Berit Hasler (KU) svarede, at det er indeholdt i beregningerne.

### **Punkt 7: Eventuelt og afrunding v. Lidde Bagge Jensen**

Lidde Bagge Jensen (MST) kvitterede for at godt møde. Næste møde forventes afholdt i efteråret 2024. Nærmere information om dato og dagsorden følger.